

INFORMACJE TECHNICZNE; TECHNICAL INFORMATION

INFORMACJE TECHNICZNE; TECHNICAL INFORMATION

Materiały stosowane na ostrza narzędzi skrawających; Materials used for cutting parts

Oznaczenie; designation FENES	PN	Gatunek stali wg; Steel grade acc. to: DIN ANSI BS				FN	Charakterystyka; Characteristics	Twardość; Hardness [HRC]	Skład chemiczny; Chemical constitution %
HSS	SW7M	1.3343	M 2	BM2	Z 90 WDCV 06-05-04-02		Standardowa stal szybkotnąca na ostrza narzędzi skrawających; Standard high speed steel for cutting parts.	62÷65	0.9 C, 4.2 Cr, 5.0 Mo, 2.0 V, 6.5 W
HSS-E M35	SK5M	1.3243	M 35		Z 90 WDKCV 06-05-05-04-02		Stal szybkotnąca zachowująca wysoką twardość, szczególnie zalecana do obróbki zgrubnej lub przy niekorzystnym chłodzeniu; High speed steel keeping the high hardness, peculiarly recommended for roughing or at difficult cooling.	63÷66	0.9 C, 4.2 Cr, 5.0 Mo, 2.0 V, 6.5 W, 4.8 Co
HSS-E M42	SK8M	1.3247	M 42	BM 42	Z 110 DKCWV 09-08-04-02-01		Stal szybkotnąca posiada dużą ciągliwość, dzięki czemu doskonale sprawdza się w skrawaniu przerwywanym; High-speed steel having the big ductility, the thanks what it very well works in intermittent machining.	63÷66	0.9 C, 4.2 Cr, 5.0 Mo, 2.0 V, 6.5 W, 8.0 Co
PM HSS-E					Oznaczenia producenta; ścinanie zbliżoną do węglków spiekanych; Producer designation High speed steel made in the process		Stal szybkotnąca wykonywana w procesie metalurgii proszków. Zachowuje ciągliwość stali konwencjonalnych i odporność na of the powder metallurgy. It is keeping the ductility of conventional steels and abrasion resistance similar to solid carbides.	64÷67	1.28 C, 4.2 Cr, 5.0 Mo, 3.1 V, 6.4 W, 8.5 Co

Dobór rodzaju pokrycia w zależności od obrabianego materiału (na bazie powłok firmy BALZERS); Selection of coating depending on machined material (basing on BALZERS coatings)

Materiały obrabiane, Machined materials	Rodzaj obróbki	Frezowanie; Milling	Rozwiercanie; Reaming	Powłoka; Coating	Identyfikacja; Identification
Stal niestopowa; Non-alloy steel					
Stal; Steel < 1000 N/mm ²					
Stal; Steel > 1000 N/mm ²					
Stal; Steel > 45 HRC					
Stal; Steel > 52 HRC					
Stal nierdzewna; Stainless steel					
Żeliwa; Cast iron					
Stopy aluminium; Aluminium alloys					
Stopy tytanu; Titanium alloys					
Stopy niklu; Nickel alloys					
Miedź; Copper					
Mosiądz, Brąz, Srebro itp.; Brass, Bronze, Silver etc.					
Tworzywa sztuczne; Plastics					
Grafit; Graphite					

Zalety stosowanych powłok; Advantages of used coatings

- Przedłużenie okresu trwałości narzędzi; Prolonging the period of the tool life
- Lepsza jakość obrabianej powierzchni; Better quality of the worked surface
- Minimum 100% większa wydajność obróbki poprzez; Minimum of the 100% bigger productivity of machining through:
  - zwiększenie parametrów skrawania; increasing machining parameters
  - wysoka twardość ostrza, high hardness of the edge
  - mniejszy współczynnik tarcia; smaller coefficient of the friction
  - duże przewodnictwo cieplne (szersze odprowadzanie ciepła z obszaru skrawania); big thermal conduction (faster accompanying the warmth from machining area)
  - bardzo dobra adhezja warstwy do narzędzi; zabezpiecza powierzchnie robocze przed wykruszeniem; very good adhesion of layer to the tool (is protecting working surfaces against chipping)

INFORMACJE TECHNICZNE; TECHNICAL INFORMATION

Material; Material		Wytrzymałość na rozciąganie N/mm ² ; Tensile strength N/mm ²				Odmiana freza; Type of milling cutter				
		od; from	do; to	N	H	W	NF; NR	HF; HR		
Stal i staliwo; Steel and cast steel	Stal automatowa; Free cutting steel	370	600	●		○	●			
		550	1000	●	○		●	○		
	Stal konstrukcyjna; Constructional steel	-	600	●		○	●			
		500	900	●			●			
	Stal do nawęglania; Carburising steel	zwykła; regular	-	600	●		○	●		
		stopowa; alloy	500	800	●			●		
	Stal i staliwo nierdzewne; Stainless steel and cast steel		450	950	●			●		
		wyżarzona; annealed	700	900	●			●		
		ulepszona cieplnie; toughened	800	1250	●	○		●		
	Staliwo; Cast steel		400	1100	●			●		
Stal do ulepszania cieplnego; Toughening steel		zmiękczona lub wyżarzona; soft-annealed and annealed	500	750	●			●		
		zwykła, ulepszona cieplnie; regular, toughened	700	1000	●			●		
		stopowa, ulepszona cieplnie; alloy, toughened	700	1000	●			●		
			900	1250	●	○		●		
		stopowa, ulepszona cieplnie; alloy, toughened	900	1250	●	○		●		
	Stal narzędziowa; Tool steel	zwykła lub stopowa wyżarzona; regular and alloy annealed		HB				●		
			180	240	●					
Stal i staliwo; Cast iron		wysokowęglowa lub wysokostopowa, wyżarzona; high-carbon and high alloy annealed		HB						
			220	300	○	●		○		
								●		
	Želiwo; Cast iron		100	270	●		●	○		
Materiał; Material		Wytrzymałość na rozciąganie N/mm ² ; Tensile strength N/mm ²				Odmiana freza; Type of milling cutter				
Stal i staliwo; Cast iron		od; from	do; to	N	H	W	NF	NR	HF; HR	
	grafit płytkowy; lamellar graphite	100	240	●			●	●		
		230	320	○	●		●	○	●	
	sferoidalne; ductile cast iron	100	240	●			●	○	○	
		230	320	○	●		●		●	
Želiwo ciągliwe; Malleable cast iron		100	270	●			●	○	○	
Material; Material		Wytrzymałość na rozciąganie N/mm ² ; Tensile strength N/mm ²				Odmiana freza; Type of milling cutter				
Metale nieżelazne; Non-ferrous metals	Aluminium walcowane lub odlewane z zawartością Si do 10%; Rolled aluminium or casted with Si content up to the 10%	-	180	○		●				
		150	250	●		○	○			
	Miedź; Copper		200	400	○		●			
	Miedź stopowa; Alloy copper	z wysoką zawartością Cu oraz niską wytrzymałością; with high contents Cu and with low endurance	200	550	○		●			
		z niską zawartością Cu lub z wysoką zawartością Cu oraz wysoką wytrzymałością; with the cheap contents Cu or with tall contents Cu and with high endurance	250	850	●		○		○	
		z dodatkiem (Pb, P, Te); with the addition (Pb, P, the ones)	250	500	○	●				
	Magnez walcowany i odlewany; Rolled and poured out magnesium		150	300	●		○			
	Tytan stopowy; Alloy Titan	o średniej wytrzymałości; about the medium endurance	-	700	●		○	●	●	
		o dużej wytrzymałości; about the big endurance	600	1100	○	●		○	●	
	Braży; Brass		240	900	●				○	

● zalecane; recommended

○ dopuszczalne; acceptable

INFORMACJE TECHNICZNE; TECHNICAL INFORMATION

Oznaczenia; Designations

- średnica nominalna otworu; nominal diameter of the hole
- górny wymiar graniczny otworu; upper limit of the hole
- dolny wymiar graniczny otworu; lower limit of the hole
- tolerancja wykonania otworu; tolerance of the hole
- zapas na rozbicie; margin for batter a hole
- tolerancja wykonania rozwiertaka; tolerance of the reamer
- górny wymiar graniczny rozwiertaka; upper limit of the reamer
- dolny wymiar graniczny rozwiertaka; lower limit of the reamer

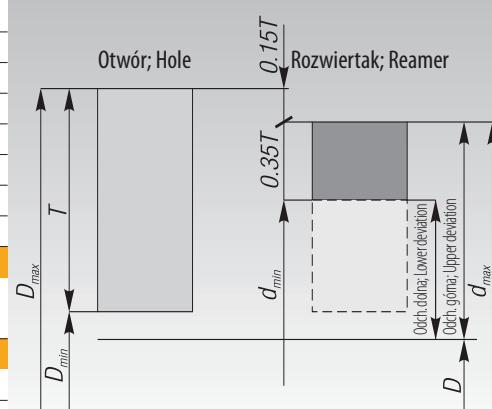
Granica zużycia rozwiertaka; Wear limit of reamer

w trakcie eksploatacji następuje wtedy, gdy;
in the exploitation he is coming when $d_{min} = D_{min}$

Sposób obliczania; Way of calculating

$$d_{max} = D_{max} - 0,15T \quad d_{min} = d_{max} - 0,35T$$

Wartości 0,15T i 0,35T zaokrąglają się w góre do 0,001 mm;
0,15T value and 0,35T are made even up to 0,001 mm

Obliczanie średnicy części skrawającej rozwiertaka; Cutting part diameter calculation

Materiały obrabiane Machined materials	$\phi 3 \div 5$		$\phi 5 \div 10$		$\phi 10 \div 20$		$\phi 20 \div 30$		ponad; over 30		V m/min
	naddatek; allowance	posów; feed mm/rpm									
Stal do; Steel up 700 N/mm ²	0,1÷0,2	0,06	0,2	0,08	0,2÷0,3	0,1	0,3÷0,4	0,16	0,4÷0,5	0,2	10÷16
Stal; Steel 700÷1100 N/mm ²	0,1÷0,2	0,05	0,2	0,06	0,2	0,08	0,3	0,12	0,3÷0,4	0,15	5÷8
Staliwo; Cast steel	0,1÷0,2	0,05	0,2	0,06	0,2	0,08	0,2÷0,3	0,12	0,3÷0,4	0,15	5÷8
Želiwo szare; Grey cast iron	0,1÷0,2	0,06	0,2	0,08	0,2÷0,3	0,1	0,3÷0,4	0,16	0,4÷0,5	0,2	6÷10
Želiwo ciągliwe; Malleable cast iron	0,1÷0,2	0,06	0,2	0,08	0,3	0,1	0,4	0,16	0,5	0,2	8÷12
Miedz; Copper	0,1÷0,2	0,09	0,2÷0,3	0,12	0,3÷0,4	0,14	0,4÷0,5	0,16	0,5	0,2	12÷18
Mosi dz, br z; Brass, bronze	0,1÷0,2	0,06	0,2	0,08	0,2÷0,3	0,1	0,3	0,16	0,3÷0,4	0,2	16÷20
Metale lekkie; Light metals	0,1÷0,2	0,09	0,2÷0,3	0,12	0,3÷0,4	0,14	0,4÷0,5	0,16	0,5	0,2	12÷16
Tworzywa sztuczne twarde; Hard plastics	0,1÷0,2	0,12	0,3	0,15	0,4	0,2	0,4÷0,5	0,3	0,5	0,4	12÷18
Tworzywa sztuczne miękkie; Soft plastics	0,1÷0,2	0,12	0,2	0,15	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3÷0,4	0,4	16÷20

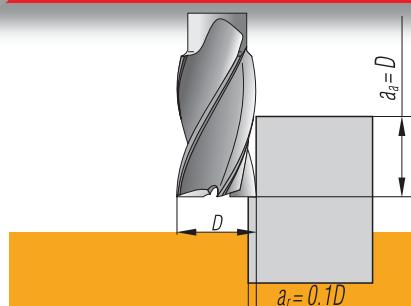

INFORMACJE TECHNICZNE; TECHNICAL INFORMATION

Wym. nom. otw.; Nominal dimension of the hole		D6	D7	D8	D9	D10	D11	E6	E7	E8	E9	E10
Ponad; Over	do; to	otw.; hole	rozw.; reamer	otw.; hole	rozw.; reamer	otw.; hole	rozw.; reamer	otw.; hole	rozw.; reamer	otw.; reamer	otw.; reamer	otw.; reamer
1	3	26	25	30	28	34	31	45	41	60	54	80
		20	22	20	24	20	26	20	32	20	40	20
3	6	38	36	42	40	48	45	60	55	78	70	105
		30	33	30	35	30	38	30	44	30	53	30
6	10	49	47	55	52	62	58	76	70	98	89	130
		40	43	40	46	40	50	40	57	40	68	40
10	18	61	59	68	65	77	72	93	86	120	109	160
		50	55	50	58	50	62	50	70	50	84	50
18	30	78	76	86	82	98	93	117	109	149	136	195
		65	71	65	74	65	81	65	90	65	106	65
30	50	96	93	105	101	119	113	142	132	180	165	240
		80	87	80	92	80	99	80	110	80	130	80
50	65	119	116	130	125	146	139	174	162	220	202	290
		100	109	100	114	100	122	100	136	100	160	100
65	80	119	116	130	125	146	139	174	162	220	202	290
		100	109	100	114	100	122	100	136	100	160	100
80	100	142	138	155	149	174	165	207	193	260	239	340
		120	130	120	136	120	146	120	162	120	190	120
100	120	142	138	155	149	174	165	207	193	260	239	340
		120	130	120	136	120	146	120	162	120	190	120
120	140	170	166	185	179	208	198	245	230	305	281	395
		145	157	145	165	145	175	145	195	145	225	145

Wym. nom. otw.; Nominal dimension of the hole		F6	F7	F8	F9	H6	H7	H8	H9	H10	H11
Ponad; Over	do; to	otw.; hole	rozw.; reamer								
1	3	12	11	16	14	20	17	31	27	6	5
		6	8	6	10	6	12	6	18	0	2
3	6	18	16	22	20	28	25	40	35	8	6
		10	13	10	15	10	18	10	24	0	3
6	10	22	20	28	25	35	31	49	43	9	7
		13	16	13	19	13	23	13	30	0	3
10	18	27	25	34	31	43	38	59	52	11	9
		16	21	16	24	16	28	16	36	0	5
18	30	33	31	41	37	53	48	72	64	13	11
		20	26	20	29	20	36	20	45	0	6
30	50	41	38	50	46	64	58	87	77	16	13
		25	32	25	37	25	44	25	55	0	7
50	65	49	46	60	55	76	69	104	92	19	16
		30	39	30	44	30	52	30	66	0	9
65	80	49	46	60	55	76	69	104	92	19	16
		30	39	30	44	30	52	30	66	0	9
80	100	58	54	71	65	90	81	123	109	22	18
		36	46	36	52	36	62	36	78	0	10
100	120	58	54	71	65	90	81	123	109	22	18
		36	46	36	52	36	62	36	78	0	10
120	140	68	64	83	77	106	96	143	128	25	21
		43	55	43	63	43	73	43	93	0	12

INFORMACJE TECHNICZNE; TECHNICAL INFORMATION

Zalecane parametry skrawania dla frezów -czołowych DIN 844 i DIN 845 wykonanych ze stali SW7M walcowo- (HSS) do obróbki materiałów z grupy N;
Recommended machining parameters end mills DIN 844 and DIN 845 of SW7M (HSS) steel for machining of materials of N group

**Posuw [mm/min.] w zależności od średnicy freza[D]
Feed [m/min.] depending on the milling cutter diameter [D]**

Rodzaj obrabianego materiału; Kind of machined material	v_c [m/min.]	do; up to $\phi 5$	od; over $\phi 5$	do; up to $\phi 10$	od; over $\phi 10$	do; up to $\phi 20$	od; over $\phi 20$	do; up to $\phi 35$	od; over $\phi 35$	do; up to $\phi 44$	od; over $\phi 44$
Stal węglowa; Carbon steel $R_m \leq 800 \text{ N/mm}^2$	30	180	200	185	150	120	95				
Stal węglowa narzędziowa; Tool carbon steel $R_m \leq 1000 \text{ N/mm}^2$	22	150	180	145	110	90	70				
Stal stopowa; Alloy steel $R_m \leq 1000 \text{ N/mm}^2$	15	150	180	145	110	90	70				
Stal nierdzewna i kwasoodporna; Stainless and acid-resistant steel	10	65	80	65	50	40	30				
Żeliwo szare i ciągliwe; Grey and malleable cast iron	30	300	310	300	225	185	100				
Żeliwo sferoidalne; Ductile cast iron	22	150	180	145	110	90	70				

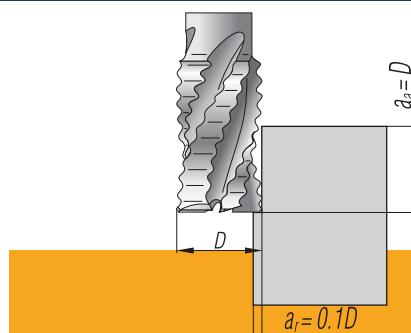
UWAGI; REMARKS

- Dla frezów wykonanych ze stali SK8M (HSS-E) i frezów pokrytych supertwardą powłoką parametry skrawania należy zwiększyć o 35%;
For milling cutters made of SK8M (HSS-E) steel and milling cutters covered with superhard coating, one should increase machining parameters by the 35%
- Wartości posuwów dotyczą głębokości skrawania 0,1D; przy innych głębokościach obowiązują poniższe zasady;
Value of feeds concern depths machining of 0,1D; at different depths below principles are applying:

Głębokość skrawania; Depth of machining	Posuw; Feed
0,25D	65% posuwu z powyższej tabeli; feed from the above table
0,5D	40% posuwu z powyższej tabeli; feed from the above table

- Przy odmianie długiej „L” wartość posuwu zmniejszamy o kolejne 50%; By the long type „L” value of feed we decrease for next 50%

DIN 844, DIN 845 Parametry skrawania; DIN 844, DIN 845 Machining parameters

Zalecane parametry skrawania dla frezów -czołowych DIN 844 i DIN 845 typu NR (do obróbki zgrubnej materiałów z grupy N), wykonanych ze stali SK8M (HSS-E);
Recommended machining parameters for end mills DIN 844 and DIN 845 of NR type (for roughing of materials from the N group), made of SK8M (HSS-E) steel

**Posuw [mm/min.] w zależności od średnicy freza[D]
Feed [m/min.] depending on the milling cutter diameter [D]**

Rodzaj obrabianego materiału; Kind of machined material	v_c [m/min.]	od; over $\phi 5$	od; up to $\phi 10$	od; up to $\phi 20$	od; up to $\phi 35$	od; up to $\phi 44$
Stal węglowa; Carbon steel $R_m \leq 800 \text{ N/mm}^2$	40	170	225	270	275	280
Stal węglowa narzędziowa; Tool carbon steel $R_m \leq 1000 \text{ N/mm}^2$	30	165	220	265	270	277
Stal stopowa; Alloy steel $R_m \leq 1000 \text{ N/mm}^2$	20	88	110	135	140	143
Stal nierdzewna i kwasoodporna; Stainless and acid-resistant steel	14	62	85	102	105	106
Żeliwo szare i ciągliwe; Grey and malleable cast iron	40	115	145	170	180	200
Żeliwo sferoidalne; Ductile cast iron	40	92	110	135	145	160

UWAGI; REMARKS

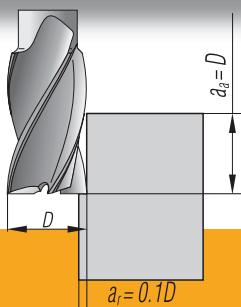
- Dla frezów pokrytych supertwardą powłoką parametry skrawania należy zwiększyć o 25%;
For milling cutters covered with superhard coating one should increase machining parameters by the 25%
- Wartości posuwów dotyczą głębokości skrawania 0,1D; przy innych głębokościach obowiązują poniższe zasady;
Value of feeds concern depths machining of 0,1D; at different depths below principles are applying:

Głębokość skrawania; Depth of machining	Posuw; Feed
0,25D	100%
0,5D	75%
D	50%

- Przy odmianie długiej „L” wartość posuwu zmniejszamy o kolejne 50%; By the long type „L” value of feed we decrease for next 50%

DIN 844-NR, DIN 845-NR Parametry skrawania; DIN 844-NR, DIN 845-NR Machining parameters

INFORMACJE TECHNICZNE; TECHNICAL INFORMATION

Zalecane parametry skrawania dla frezów trzpieniowych walcowo-czołowych DIN 844 i DIN 845 wykonanych ze stali SW7M (HSS) do obróbki materiałów z grupy N;
Recommended machining parameters for slot drills DIN 326 and DIN 327 made of SW7M (HSS) steel for machining of materials from the N group

**Posuw [mm/min.] w zależności od średnicy freza[D]
Feed [m/min.] depending on the milling cutter diameter [D]**

Rodzaj obrabianego materiału; Kind of machined material	V _c [m/min.]	od; over ϕ 6 do; up to ϕ 10	od; over ϕ 10 do; up to ϕ 20	od; over ϕ 20 do; up to ϕ 35	od; over ϕ 35 do; up to ϕ 44	od; over ϕ 44 do; up to ϕ 63	
Stal węglowa; Carbon steel Rm ≤ 800 N/mm ²	30	65	85	100	80	57	42
Stal węglowa narz; Tool carbon steel Rm ≤ 1000 N/mm ²	22	49	58	67	60	45	33
Stal stopowa; Alloy steel Rm ≤ 1000 N/mm ²	15	40	49	51	48	37	25
Stal nierdzewna i kwasoodporna; Stainless and acid-resistant steel	10	14	23	27	21	15	11
Żeliwo szare i ciągliwe; Grey and malleable cast iron	30	68	100	95	87	75	57
Żeliwo sferoidalne; Ductile cast iron	22	61	65	69	57	45	33

UWAGI; REMARKS

- Dla frezów wykonanych ze stali SK8M (HSS-E) i frezów pokrytych supertwardą powłoką parametry skrawania należy zwiększyć o 35%;
For milling cutters made of SK8M (HSS-E) steel and milling cutters covered with superhard coating, one should increase machining parameters by the 35%
- Wartości posuwów dotyczą głębokości skrawania 0,1D; przy innych głębokościach obowiązują poniższe zasady;
Value of feeds concern depths machining of 0,1D; at different depths below principles are applying:

Głębokość skrawania; Depth of machining	Posuw; Feed
0,25D	65% posuwu z powyższej tabeli; feed from the above table
0,5D	40% posuwu z powyższej tabeli; feed from the above table

- Przy odmianie długiej „L” wartość posuwu zmniejszamy o kolejne 50%; By the long type „L” value of feed we decrease for next 50%

DIN 844, DIN 845 Parametry skrawania; DIN 844, DIN 845 Machining parameters

N/mm	2HV 10	HB	HRC
240	75	74	-
255	80	76	-
270	85	81	-
285	90	86	-
305	95	90	-
320	100	95	-
335	105	100	-
350	110	105	-
370	115	109	-
385	120	114	-
400	125	119	-
415	130	124	-
430	135	128	-
450	140	133	-
465	145	138	-
480	150	143	-
495	155	147	-
510	160	152	-
530	165	157	-
545	170	162	-
560	175	166	-
575	180	171	-
595	185	176	-
610	190	181	-
625	195	185	-
640	200	190	-
660	205	195	-
675	210	199	-
690	215	204	-
705	220	209	-
720	225	214	-
740	230	219	-
755	235	223	-
770	240	228	-
785	245	233	-
800	250	238	22
820	255	242	23
835	260	247	24
860	268	255	25
870	272	258	26
900	280	266	27

N/mm	2HV 10	HB	HRC
920	287	273	28
940	293	278	29
970	302	287	30
995	310	295	31
1020	317	301	32
1050	327	311	33
1080	336	319	34
1110	345	328	35
1140	355	337	36
1170	364	346	37
1200	373	354	38
1230	382	363	39
1260	392	372	40
1300	403	383	41
1330	413	393	42
1360	423	402	43
1400	434	413	44
1440	446	424	45
1480	458	435	46
1530	473	449	47
1570	484	460	48
1620	497	472	49
1680	514	488	50
1730	527	501	51
1790	544	517	52
1845	560	532	53
1910	578	549	54
1980	596	567	55
2050	615	584	56
2140	635	607	57
-	655	622	58
-	675	-	59
-	698	-	60
-	720	-	61
-	745	-	62
-	773	-	63
-	800	-	64
-	829	-	65
-	864	-	66
-	900	-	67
-	940	-	68

**Tablica porównawcza jednostek twardości;
Comparative table of hardness units**